

WINDSOR TRIANON ELLEN

A "BORDER CITY" MAGYARJAI TILTAKOZÓ NÉPGYŰLEST RENDEZTEK A TRIANONI HAZUG BÉKE TIZ EVES EVFORDULÓJÁN

A Kanadai Magyar Szövetség Wind sori osztálya június hó 3-án este 8 órakor tiltakozó gyűlést tartott a Trianoni békeszerződés ellen.

A gyűlésen részt vettek az összes egyházak és egyetemek vezetői. A himnusz előadása után Dr. Molnár elnök ismertette a tiltakozó gyűlés legfontosabb tárgyát: az eszterévi magyar föld területén élő magyarokra és nemzetiségűekre végteleen elszegényedést és pusztulást okozó békeszerződést. Ez a béke hazugságokra volt felépítve — mondotta Dr. Molnár. — A hazugságok főmesterei Deák és elvárhatók voltak. Az elszakított részekben megállottak a magyar országalkotó gúlnak által megteremtett gyárak és üzemek. Olyan elszegényedési folyamat indult meg, mely első sorban érinti a szlovákokat s az erdélyi oláhokat. A szlovákok végző pusztulását jelentette a "cséhszlovák" állam megteremtése. Hogy mennyire lehetetlen összevetni a cséhszlovák "nemzet", azt Dr. Molnár assz. a hasonlattal kísérte megmagyarázni, hogy nincsen a világon olyan állam, amely egyszerre is, meg tehát is volna. Nincsen lehetetlen. Van is és van tehát külön, de nincsen lehetetlen. Ezt csak a párisi urak hitték el Benesnek. Elhitték neki, hogy egy nyelvet beszélnek a cséhek, meg a tótok és községek a cöllyök.

Az elszakított területek, meg Csonka Magyarországnak legnagyobb problémája ma a nyomor. A nyomor ellen pedig nincs más orvosság, mint a gazdasági folyamatnak azonnali megteremtése. Sem a magyar, sem a nemzetiségek nem kapcsolódhatnak be egy megnagyobbított gazdaságba másképpen, mint a trianoni békeszerződés révén. Dr. Molnár előadása után a népgyűlés elhatározta, hogy a következő

tiltakozó kábelt intézik Sir Eric Drummond, Secretary League of Nations, Geneva.

We earnestly consider the Treaty as seed of sanguinary conflict against peace of Central Europe. Stop Cant find words hard enough to express all hardships inflicted upon Hungary protector of Europe for many centuries. Stop Trianoni Treaty is but a modern form for ancient Trade of Slaves. Stop Are asking plebiscite on dismembered territories of thousands years old Hungary and freedom for enslaved Hungarians who are forced now to emigrate. Stop in public meeting held today Windsor British subjects of Magyar descent protest solemnly against Trianoni Treaty.

Stephen Elk Secretary.

Magyar fordításban:

"Aggódva kell megállapítanunk, hogy a trianoni béke véres szesztiltások alapját vetette meg Közép-Európában. Stop Sajnáljuk, de nem találunk elég kemény eltiltási szavakat, hogy kifejezzük mindazt az igazságtalanságot, amit ez a béke zúdított a magyarra, aki évszázadokon át Nyugat-Európa védelmezője volt. Stop A trianoni béke csak átcsúszott formája a régi rabizolási korszaknak. Stop Népgyűléseink kérünk az eszterévi magyar hazugságaitól részben és szabadságot a rabizolástól tett magyar milliók számára, kik most kivándorolni kénytelenek. Stop A mai napon Windsor városában tartott nyilvános tiltakozó gyűlésen magyar származású brit polgárok ünnepélyesen tiltakozunk a Trianoni szerződés ellen.

Ilk István titkár.

A református egyházakosság elnökének gyönyörű száma után a Szózat előadásával ért véget az emelgyűlés elhatározta, hogy a következő

Jönnek a jenkik!

A jenkik, akiket az angol helyesírás szerint yankee-nek kell írni, mint minden nyáron ugyanhamarosan ismét el fogják támasztani Kanadát. Az amerikai turistákra pedig még soha nagyobb szüksége nem volt Kanadának lakosságának, mint az idén. A szomszias természetű déli szomszédok ugyanis nem jönnek a rés kézzel s ezáltal látogatásukkal nagyot ledintheznek Kanadának nyikorgó pénzügyi szekerén. Beavatott helyeken úgy vélik, hogy az idén még több turista várható, mint tavaly, amikor kevesen 13 millió amerikai kereset fel Kanadát, tehát egy és fél-szer annyit, mint amennyi az újhaza lakossága.

Mit mond Gandhi?

A Daily Herald boháji tudósítója felkereste Gandhit börtönében és arról a találkozási érdekességeiről írt lapjának. A beszélgetéstől azt a benyomást szerezte, hogy a Mahatma hajlandó volna feladni a passzív ellenállást, és résztvenni a londoni alkalmi konferencián, ha a brit kormány programjába venné egy olyan indiai alkotmányt, amely lényegében a függetlenséget jelenti. Ha eltörölné Indiában a sódót, általános szesztiltalmat rendelne el, teljes politikai amnesztia adna és törvényes rendelkezéssel megszüntetné az idegen szöveket behozatalt Indiában.

Azt mondotta Gandhi, hogy óriási kockázatot vállalt, mikor megindította a szabadságharcot, de a kitűzött nagy cél béré nagy. Továbbra is megmarad rendíthetetlen optimistának, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy eddig még minden jóslata bevált. Folytatni fogja a harcot, míg ki nem virág India teljes függetlenségéig.

Izso gyűlölet Gandhi minden szava az angol uralom ellen, — így szól a tudósítás — az angolokban látja a hindu nép szenvedésének kutterfőrsát, hazáját rajongva szereti, az angolokellenes gyűlölet azonban nem homályosítja el a felismerését, mert hiszen lord Irwing mindig alkalmilag rabcsúsz és a tisztelt hangján beszélt róla.

GYILOKTÓL FÉL STALIN

A londoni Morning Post a DNI című orosz lap moszkvai híre nyomán közli, hogy Stalina a merényletek megakadályozására a Csakított független testőrséget szervezett magának a kázkási félvad törzsek harcosaimól, akik egy pillanattal sem távolodnak el tőle. Mindenkint csak előzetes személyi motoros után bocsátanak Stalint, és eltiltják az italát orvosiok vegyileg vizsgálják, mert egy alkalommal titkára egy levelet felbontása után meghalt, minden darab papírt, amit Stalinnak kezebe került, előzőleg alapos vegyvizsgálatnak vetnek alá. A kommunista párt június 15-iki ülésére Stalinnak elengedélyt kaptak, hogy fegyveresen jelenhessenek meg bárhol.

ST BRIEUX, Sask.

A francia kolónia állást hirdetett kovács mülhelyre 300 dollár heti bevétel mellett, egy illetőnek igen szépen hangzott a hirdetés s le is jött St. Brieuxba, ahol azt ajánlották neki, hogy vásárolja meg a Szentmihályi magyar kovács mülhelyét s ha nem sikerül, akkor megépítsen újat s turja ki a magyart. Mitván nem sikerült az üzlet-csere, így épített egyet szembe a magyar kováccsal, de a farmerek a munkát csak Szentmihályihoz vitték s észre se vették az új kovács mülhelyt ugyanarra, hogy egy beti türelmes várakozás után átment az új kovács Szentmihályihoz hogy legyen szives vegye meg a telek helyét meg a mülhelyt és ő bucsut mond ennek az áldott jó helynek. Jó pár száz dollárral olcsóbban át is vette Szentmihályi Mihály a mülhelyt és örömeiben elő is írtett a Kanadai Magyar Ujságra.

DEMETER MIHÁLY

WINDSOR, ONT.

Pünkösd délelőttjén a magyar református templomban konfirmációt ünnepély, urvacora osztás lesz. Este 7 órai kezdettel hálaadó vallásos ünnepély a diszteremben.

WEYBURNI HIREK

A weyburni épülőföldben levő sör-gyár munkálatainál e hó 2-án d.u. 3 és 4 óra között életveszélyes baleset történt. Ugyanis több szerelő munkás lapos teherkocsiról gépek és alkatrészek lerakásával foglalkozott közöttük Erickson Winnipegből jött svéd származású szerelőmunkás is. A munka javában folyt, amikor egy több mézsa súlyú gépet raktak le, lerakás közben az megcsúszott és a szerelőnek a bal lábát úgy oda nyomta a vasuti sínhez, hogy az teljesen levágódott. Erickson azonnal beszálították a kórházba, ahol rögtön műtétet hajtottak rajta végre, de állapota oly súlyos, hogy felépüléséhez nem sok a remény.

A Délaskatchewanban az időjárás változatlanul kitűnő. A múlt hetekben dúló erős szélirő szeleket ugyanis jótékony kiadás esőzések váltották fel, melynek haszna szinte felbecsülhetetlen. De meg is látszik a farmerek is az időjárás hatása, mitván oly nagy bizakodva tekintenek az aratás elé, lévén a vetések valóban gyönyörűek. A gazdák ennek folytán sokat szívesebben dolgoztatnak, mint más esztendőben s nem is volna semmi ok panaszra, csak legfeljebb az, hogy bár már júniusban vagyunk, de az idő meglehetősen hűvös a veteményekre.

Sz. P.

WELLAND, Ont.

A Wellandi Magyar Önképzőkör, amely egyik legerősebb kultúrára a keletkanadai magyarságnak, július hó 1-én nagyszabású pikniket rendez, melyre a rendezőség ezúttal is meghívja egy helybeli, mint a Niagara felszíni magyar egyeteket vezetőjét és tagságát. A piknik iránt máris óriási az érdeklődés, annál is inkább, mitván ez az alkalom ismét nagyszabású eseményt nyújt a keleti magyarság nagy közfoglására, amiről a wellandi pikniket értesedik óta híresek. Bővebbet a Kanadai Magyar Ujság legközelebbi számaiban közölünk.

A kath. hitközség Father Habetler szakavatott vezetése alatt álló műkedvelő gárdája a már oly sok sikert aratott "Drótos tót" című operettel ismét vidéki körutra indult. Ezúttal Port Colborne magyarságát látították fel múlt vasárnap délután, míg este a wellandi közönség előtt remekeltek.

Kétmillió dolláros új csögyarat épít a Page-Hervey érdekeltség a Welland melletti Crowlandon. Sajnos az üzem csak 1931-ben kezdhetik meg, noha már most is elkellene valami munkaalkalom a sok éhező magyar-nak.

Czank József

REGINA, SASK.

Újból egy régikanadai magyar testvérünk költözött el az éltök sorából, Lőrinc Máté személyében, aki 64 éves korában május 31-én reggel 3 órakor jobbra szenderült.

Lőrinc Máté már régóta gyöngékedett, míg most egy heti rosszullát után végezt vele a halál. Az elhunytat június 2-án helyezték örök nyugalom helyére a St. Mary's róm. kath. templomból. Mivel tagja volt a temetkezési együletnek, az egyület székessort helyezett ravatalára és a járnulót is kifizette az övegyének. Lőrinc Mátét övegye, két lánya: Lőrinc Máté, Gerencsér Józsefné és 15 unokája gyászolja.

A temetkezési egyület vezetősége ezúttal is kéri a volt tagokat, hogy minél előbb szolgáltatassák be a tagdíjakat, hogy egy esetleges újabb halálesetre való tekintettel fenakadás ne történjék. Kéri egyúttal az összes reginal magyarokat, hogy lépjenek be az együletbe minél többen, hogy minél nagyobb összeget szolgáltatassunk a hátramaradt övegyeknek.

Molnár Gyula és felesége Mária a közelmúltban örökbe fogadtak egy öt hónapos reginal kisfiút. Molnár Gyula honfitársunk, aki Raymon mellett gazdálkodik, mivel családja nem volt elhatározta, hogy hangosabbá teszi a házatáját. Sok örömet és szerencsét kívánunk egy kis Józsefnek, mint nevelő szüleinek.

BARABÁS LUKÁCS

WINNIPEG, Man.

Koródy Julia és Syd Larmon június 14-én esküsznek örök hűséget egymással, majd másztra Torontóba mennek. Sok szerencsét és boldogságot kívánunk.

A múlt csütörtöki mérkőzés eredménye 1:0 a Y.M.H.A. javára. A magyar fiúk szép lendülettel mentek az erős küzdelembe, amely sok izgalmas pillanattal a szezon legerősebb meccse volt. A magyar csapat főlényegét látható volt, azonban gólt nem sikerült rúgnok. A bíró, ki mindénáron eredményt akart elérni az utolsó öt percben egy igazságtalan ítéletet a Y.M.H.A. javára, amelyet azok góllal értékesítettek. A bíró ellen aki igen sok igazságtalanságot követett el a magyarokkal szemben — a Magyar Sport Club vezetősége igen erőlyesen lépett fel és a manitobai football szövetségnek kért orvoslást.

A legközelebbi bajnoki mérkőzés csütörtökön lesz a Winnipeg Irish csapattal a North Main St. Ry pályán este 7 órakor.

LETHBRIDGE, Alta.

Köszövényre június hó 15-én, vasárnap, esős idő esetén a következő vasárnap a ref. egyház javára a folyó mellett "River Bottom"-ban nagy pikniket rendez az egyházakosság vezetősége. Szórakozásról, ételekről és hűsítőkről a szokásos versenyekről játékokról gondoskodik a rendezőbizottság.

Kovács Károly ref. lelkész.

ÉPÜL AZ UJ HUDSON BAY ELEVATOR

Churchill kikötőjében megkezdtek a Hudson Bay vasut végállomásánál a 2,500,000 bushel befogadóképességűre tervezett új vasbetonelevátor építését. Az építkező cég a kormány által kötött szerződés értelmében köteles a nagy tárházat még a nyár folyamán befejezni, úgyhogy az idei termés egy részét már abban raktározhatassák el, hogy azután 1931 nyarán megindulhasson a gabonaforgalom Európa kikötői felé. A Hudson Bay vasutnak az a nagy jelentősége, hogy kerekén ezer mérfölddel rövidíti meg a távolságot Európába Churchillből, mint bármelyik keletkanadai kikötővárosból.

MÜKEDVELŐ-EST BRANTFORDON

A brantfordi műkedvelő ifjúság május 31-én nagyvilági színpadát tartott Lukács Kálmán rendezésében. Ez alkalommal színe hosták Földkel János és Noti Károly: "A második asszony" és "A szecskavágó" valamint a Lux és a Diéta című kacagató boházatait.

A Y.M.C.A. terme még soha nem volt oly hangos a magyar kacagástól, mint ezen az estén. A szereplők oly jó hangulatba hosták a nagy számban megjelent magyarságot, hogy a kösön meg minden két-három percben óriási tetszéselket.

Kölsön dicsekedtet érdemel Marcia Margit, aki elsőrendű volt úgyis, mint magyar menyecske és mint szobalány Szabó Annus, aki egyébként örökké kedélyes, kifogástalanul játsszotta komoly szerepét. Balázs Ilonka olyan jól festett, mint a falusi bíró lánya, hogy modelja lehetne bármely festőnek. Kölsön megemlékezése méltó, hogy a fenti leányok kanadai születésűek, de a magyar kösletben mindig elsőek.

A férfiszereplők közül Trombitás Jenő oly hűen játsszotta a falusi öreg embert, más szerepében, mint megcsalt férjet, hogy dicsekedésre vált volna bármely hivatásos színésznek. Tóth István, mint falusi kisbíró, más szerepében, mint házibíró valószínű komikus volt. Sert Béla olyan magyar legény volt fokossal a keszében, mintha a Hortobágyról cséppent volna a színpadra. Kovács József tökéletes színész, aki hangjával nagyszerűen fejezi ki a szerepalakításos néli különösetlen érzéseket. Baris Antal mint javasasszony oly jó volt, hogy a puszta megjelenésére olyan nevetéste tört ki a közönség, hogy percekig nem juthatott szóhoz. Kulpergel Sándor, a legfiatalabb szereplő, nagyszerűen formálta meg a falusi kisgazda alakját.

A játékok megkezdése előtt és a felvonások között Hegedűs Vera szebbnél szebb magyar és angol számok zongorázásával szórakoztatta a nagyszámú közönséget. Az előadás sikerét nagyon elősegítette az elsőrendű maszkírozás, ami Domina Károly szakavatottságát dicsekte.

Az előadás végetével a szereplők az összejött közönséggel együtt előnékeltek a magyar Himnusz és egy kedves felejthetetlen emlékek távostak.

BALÁZS JÁNOS

KI KÉSZÍTETTE ELŐ A VILÁGHÁBORUT?

Londonban nagy szenzációt keltett Harold Nicholson berlini követési tanácsosnak az az elhatározása, hogy kilép a diplomácia szolgálatából. Beavatott körökben tudták, hogy Nicholson elhagyta a karnock lordnak szenzációs emlékiratát akarja kiadni. Lord Carnock emlékiratában a lehető legelősebben támadja Grey háborus politikáját és fejtegetéssel a következőkben foglalja össze: A francia és az angol kormány azzal számolt, hogy Németország Belgium megszállásával támadja meg Franciaországot. A francia kormány értékre adta az angol kormánynak, hogy a német háborút nem szabad kitolni.

Az első tulajdonképpen hadított az volt, hogy Grey az angol flottát a Németországgal való konfliktus esetére Franciaország rendelkezésére bocsátotta. Nicholson szerint Grey hajlandónak mutatkozott arra, hogy az angol flottát a franciák rendelkezésére bocsátassa. Az emlékirat nyilvánosságra került pontozatlanul méltó feltűnést keltettek az egész világon, mert ezekből a pontozatokból megállapítható, hogy a háborús felkészülés első sorban Franciaországot és Angliát terhelte.

MUTASSA MEG ALLANDÓAN ANGOL CIKKEINKET ISMERŐSEINEK

Magyar mérnök építette a bethlehemievi templomot

Impozáns és lélekemelő ünnepély keretében avatták fel a bethlehemievi magy. ág. hitv. evangélikus egyházakosság gyönyörű új templomát, melyet Nagy Ferenc magyar építész-mérnök tervel szerint emeltek. Az ünnepélyen résztvett Papp János László lelkész Windsoról a kanadai evangélikusok képvisletében, aki a következő tudósítást küldte be a Kanadai Magyar Ujságnak: Az ünnepélyen mintegy nyolcezer főnyi tömeg lepte el a templom környekét. Az egyetkek és egyházak mintegy 150-200 magyarruhás leányával az éltőkön díszmenetben, zászlókkal vonultak fel a templom elé.

Mi windsori evangélikusok nem vagyunk kevesebben, mint a bethlehemie 40 ezer dolláros templomát építeni? Állandóan és szakadatlan munkálkodással megkezdük-e annak csak egy századrészét is összevgyűjteni, csak annyit, amennyit talán naponta könnyelműen használatosságra költünk el? Asszál védekesünk néhányan, hogy gyengék vagyunk, pedig, ha nem tesszünk semmit, ha nem ismernek meg bennünket, azok is maradunk. Mit tetünk, hogy megismerjenek, hogy felkaroljanak? Csak, ha már nagyon elkeseredtünk magyunk el néha templomba egy kis lelki vigaszt, aztán újra elfeledkedünk egy jó időre mindéről. Ha állandóan odajárunk, ha munkálkodunk az egyházért, ha befogadunk ebbe az országba, hogy becsületes, valódi nép vagyunk, mit töltek felkarolásra és megbecsülésre.

Az Amerikában élő evangélikus magyarságnak ezen újabb temploma élő tanúbizonyság arra, hogy mi ragaszkodunk hitünkhez és idegen földön is házat építünk az Urnak, hogy abban saját szokásaink szerint edes magyar anyanyelvünkön magasztaljuk és dicsekdjük az Urat.

TERJED A SZÖVETKEZETI ESZME KANADÁBAN

Több mint félmillió kanadai, pontosan 512,835 egyén tagja valamelyik termelői vagy értékesítő szövetségnek, amint a hivatalos kimutatások bizonyítják. Ebben természetesen már bennfoglaltatnak a pool tagjai is, mintegy 140 ezren, ezáltal a földkerekség legnagyobb tag-számmal dicsekedő szövetszervezetét hozván létre. Keletkanadában főleg a gyümölcs-terjeszték és zöldség-értékesítő szövetszervezetek népszerűek, míg nyugaton a tojástermelés is óriási méreteket öltött. Quebec tartományban igen jó szolgálatokat tesz az úgynevezett "Peoples Bank", amely rövid lejáratú kölcsönökkel segíti a farmereket. Mintegy 180 ilyen hank van jelenleg működésben, 40 ezernél több taggal, akik évenként átlag ötmillió dollárnyi kölcsönben részesülnek.